

EURÓPAI FAIRSHARES LABS A SZOCIÁLIS ÉS KÉK INNOVÁCIÓÉRT

Együttműködés az innováció
és a jó gyakorlatok
tapasztalatcseréje érdekében

Társfinanszírozza az
Európai Unió
Erasmus+ programja

Rövid összefoglalás

Program: Erasmus+

Fő terület: Innovációs együttműködés és tapasztalatcsere

Tevékenység: stratégiai együttműködés

A program fő célkitűzése: innovációfejlesztés

Szerződésszám: 2016-1-DE02-KA204-00397, Nationale Agentur für Bildung beim Bundesinstitut für Berufsbildung (Germany)

A projekt induló dátuma: 2016.11.01.

A projekt befejezési dátuma: 2019.03.31.

A projekt weboldala: <http://fairshareslab.org/>

Design: Association for Creative Development Slap

Fordítás: Pataki Veronika

Partner országok: Horvátország, Németország, Magyarország, Hollandia, Egyesült Királyság

---

A brossúra tartalmáért kizárólag a szerzők felelnek, az nem tükrözi feltétlenül a Európai Unió véleményét. Az Európai Bizottság nem felelős az ebben foglalt információk bármiféle további felhasználásáért.

A projektről

Az európai FairShares Labs for Social and Blue Innovation (röviden: FairShares Labs) projekt a gazdasági és környezeti kihívásokra kínált újszerű megoldásokat támogatja, valamint a jóléti rendszer és a munkaerő-piac reformjához kíván hozzájárulni. A tradicionális jóléti és szociális szolgáltatások még nem igazodtak az szociális vállalkozási szövetkezetek globális fejlődéséhez, melyek válaszként jöttek létre az 1990-es évek neoliberais elveire és az utóbbi évtized megszigorító rendelkezéseire. Emellett a szociális-strukturális változások az internet széleskörű elterjedését okozták, szükségszerűen a demokratikus szociális vállalkozás új formáit magával hozva, szélesebb körű részvételt és folyamatos fejlődést lehetővé téve.

Az utóbbi években az új megmozdulások, az innovatív, szociális és a fenntarthatóságot célzó vállalkozói kedv a szociális vállalkozási mozgalmat hívta életre. Az innovatív ötletek arra szolgálnak, hogy választ adjanak a szociális, ökológiai és/vagy gazdasági kihívásokra. Ebben a mozgalomban a szövetkezeti és kölcsönösségi alapon működő vállalkozások egyesítik a non-profit és szociális üzleti szereplőket a széleskörű társadalmilag szolidaris gazdaság (social solidarity economy - SSE) építésében.

A fő különbség a létező jóléti modell és szociális gazdasági modell között a régi újragondolására való törekvés, az innovatív szemlélet bevezetése, hatékony és fenntartható módon.

Ez az alapvetően nem intézményi alapon működő, hanem személyközpontú, a célcsoportok bevonásával működő szemléletmód egyre nagyobb figyelmet kap az európai közösségben.

A "FairShares Labs" koncepció egyesíti a szociális innováció új szemléletét, a szociális vállalkozásokat és a szociális integrációt, az innovatív felnőttkori tanulás koncepcióival és eszközeivel.

A "laboratóriumokban" a vállalkozói fejlesztések, termékek és szolgáltatások két módon jönnek létre; míg a való életben ez felhasználók és/vagy a régiók polgárai által valósulnak meg, a FairShares laborok virtuális platformjain az emberek egész Európából megoszthatják ötleteiket, projekteket vagy szociális vállalkozásokat hozhatnak létre. Ebben a "Living Lab" (élő laboratórium)-ban Európa polgárai, egyetemek, társaságok, a közigazgatás és a civil társadalom lehet saját maga új ötletek létrehozója, vagy területe szakértőjeként részt vehet az új termékek és szolgáltatások fejlesztésében. Az új FairShares tanulási/tréning szemlélet elsősorban fair és egyenlő lehetőségeket jelent minden ember számára a közösségben. A FairShares a résztvevőknek lehetőséget nyújt a szociális innovációban és a szociális vállalkozásokban való részvételben, vagy azok létrehozásában.

Mik azok a FairShares laboratóriumok (FairShares Labs)?

A FairShares Lab-ek valódi és virtuális laboratóriumok/műhelyek, melyekben az elsődleges résztvevők (alapító, munkavállaló, felhasználó és befektető résztvevők) hoznak létre közösen a szociális és kék gazdasággal kapcsolatos ötleteket (kék gazdaság/blue economy - a fogalom később megmagyarázva, a ford.). A FairShares modell használatával ezen ötleteket fejleszteni tudják, és FairShares vállalkozásokat indítanak. A FairShares Lab-ek fizikai és virtuális együttműködési telephelyek, melyek kommunikációs eszközöket, workshop-okat, tréningeket és egyéb segítséget nyújtanak a szociális vállalkozások beindulásához vagy az azzá való átalakuláshoz. A FairShares Lab-ek akárhol lehetnek, ahol a négy alapvető érintett csoport találkozhat (a FairShares Platformot használva e-learning-re és tapasztalatcserére). Az elsődleges érintettek számára virtuális vagy fizikai helyet biztosít, egymásra találhatnak és használhatják a FairShares eszközöket a FairShares Platformra való regisztrációhoz. A külső és belső szakértők támogatást (coaching) nyújthatnak a valódi és virtuális FairShares Lab-ekben, a FairShares információs és tanulási Platformot használva.

Mik a FairShares értékek és elvek?

A FairShares Lab-ek inkubációs csatlakozási pontok, egyenlő együttműködéssel az alapító, a munkavállaló, a felhasználó és a befektető résztvevők között. Fogyasztóorientált kezdeményezéseket kapcsol össze fenntartható fejlesztési célokkal egyrésztől, másrésztől pedig a társadalmi integrációval. A társadalom tagjai a szakértőkkel együttműködve kezdeményezhetnek, szervezhetnek és megvalósíthatnak szociális innovációkat és szociális/kék vállalkozásokat, melyek megoldják a munka- és életkörülményeikben fennálló problémákat.

Mik a FairShares Lab-ek céljai?

A projekt fő célja a FairShares modell felfogásának közösségi és helyi terjesztése. A FairShares az üzleti tevékenység egy egyedülálló módját mutatja meg. Azt az eszmét erősíti, mely szerint a sikereket az alapján is meg lehet ítélni, milyen mértékben felelnek meg a vállalkozások az emberi, társadalmi, környezeti igényeknek, nemcsak az éves jövedelmezőségük vagy a GDP-hez való hozzájárulásuk alapján. A FairShares értékek és alapelvek útmutatót nyújtanak a résztvevők számára az újítások előmozdítására, a felnőttképző trénerek pedig felkészítést nyújtnak az ehhez szükséges képességek és kompetenciák javítására. Az eredmény a sokkal együttműködőbb üzleti szemlélet, mely jóval egyenlőbben osztja el a hatalmat, a vagyont és a hasznot.

Mi a szociális gazdaság?

A szociális gazdaság nemcsak általában a szociális célú gazdasági tevékenységek leírásaként használatos, hanem mint technikai szakszó a gazdaság annak az ágának megjelölésére, melyben a cégeket az alkalmazottak, a gyártók, fogyasztók és önkéntesek felügyelik (privát, vagy szakmai befektetők helyett). Az elsődleges fókusz a szövetkezeteken, munkavállalói tulajdonú cégeken, fogyasztói és segélyegyleteken van, de kiterjedhet a non-profit szervezetek, NGO-k, hitelszövetkezetek gazdasági tevékenységére is, vagy önkéntes, önszervező csoportokra, melyek a szakszervezetekkel együttműködve a vagyoneelosztást kívánják tisztességesebbé tenni.

FairShares Lab társadalmi integráció és nemi esélyegyenlőség

A FairShares Lab-ek támogatják és megvalósítják azokat az újításokat, melyek elősegítik a társadalmi befogadást, az önrendelkezést és az önálló életvitelt a marginalizálódott csoportok számára. A FairShare Lab-ek elveit követve ezek a csoportok képesek lesznek saját ügyeikben eljárni. A résztvevőknek lehetőségük lesz minden esetben szociális vállalkozóként gondolkodni. A tanulási tevékenységek célja a marginalizálódott csoportok bevonásának és részvételének előmozdítása, szociális vállalkozások ötletének generálása és tervezése által. A FairShares Lab-ek módszertana a szükséges anyagokat és utasításokat is tartalmazza, melyek a társadalmi integráció kihívásaira való válaszokhoz szükségesek.

Mik a Living Lab-ek?

A Living Lab-ek Európai Hálózata (ENoLL) úgy írja le a Living Lab-eket, mint "felhasználó központú nyitott innovációs ökoszisztemeket, melyek módszeres együtt-alkotási szemléleten alapulnak, integrálva kutatási és innovációs eljárásokat a valós közösségekben és környezetekben." Az öt fő Living Lab elv: többszereplős modell, aktív felhasználói részvétel, valós élethelyzetek, és többszempontú megközelítés, egyben FairShares elvek is.

Mi a kék gazdaság (blue economy)?

A kék gazdaság elméletének lényege, a pazarlás és a hulladékgyártás többletköltségeit felszámoló vállalozói szellem támogatása. Günter Pauli, aki ezt az elgondolást létrehozta, a természeti rendszerek ismereteinek felhasználására fókuszált, hogy ezzel javítsa a cégek termelékenységét. A kék gazdaság azt sugallja, hogy üzleti szempontú kreatív innovációkat valósítsunk meg, a természettől tanult maximális hatékonysággal, rendszerszemléletben gondolkodva (holisztikusan). A természet ökoszisztémájában nincs pazarlás. A paradigmaváltás lényege, hogy a természettől tanuljuk meg a fenntartható gazdasági vállalkozás létrehozását. A kék gazdaság profitorientált, okosan használja fel a javakat, a társadalom minden rétegét bevonva.

Mi a szociális vállalkozás?

Üzleti vállalkozások, melyek előtérbe helyezik szociális céljaikat, etikusán működnek, az elsődleges résztvevők általi tulajdonlást és irányítást pártolják. A szociális vállalkozás azokat a szervezeteket jellemzi, melyek kereskedelmi bevételeikre támaszkodnak és saját magukat üzleti tevékenységet folytatóknak tekintik. A "nem profitorientált" (not for profit) félrevezető ismérv, a gyakorlat szerint a szociális vállalkozások ösztönzik a munkavállalókat és a szociális/társadalmi befektetőket az együtt létrehozott vagyon megosztására.

A FairShares Modell

Az Anyshares, a világ első FairShares társasága saját magát "tökéletes szövetkezet"-nek nevezi. Ez az elnevezés talán jól megragadja egy FairShares társaság természetét, mely a következő lépcső a több érdekelt félből álló szociális vállalkozás felé, munkavállalói vagy felhasználói tulajdonú szövetkezetek felé, melyek teljeskörűen bevonják mindazokat, akik hozzájárulnak a vállalkozás vagyongyarapodásához, legyenek azok munkavállalók, ügyfelek, befektetők vagy alapítók a tulajdonosi struktúrában. Ez különböző részvénytípusok birtoklásával valósul meg (alapítói, munkavállalói, befektetői), melyek azok számára állnak rendelkezésre, akik időt vagy pénzt fektetnek be, vagy akik munkájukkal járulnak hozzá, illetve akik az ötleteket adták. Vagyis munkavállalók, felhasználók, befektetők, alapítók birtokolhatnak részvényeket, mely három dolgot tesz lehetővé számukra: először is méltányos nyereségrészesedést, másodsorban - mivel a FairShares társaságok elkötelezettek a demokratikus menedzsment létrehozásában, csakúgy mint a minden érdekelt általi társadalmi ellenőrzésben - részvételt a társaság mindennapi döntéshozatalában.

Mi a FairShares gazdaság?

A FairShares egy olyan gazdaság, melyben mindenki hozzájárul a vagyon létrehozásához, jogszerű és morális megosztással, és a befektetések nagysága szerinti részvétellel a döntésekben. A befektetéseknek három formája eredményez javakat: pénzügyi és gazdasági tőke befektetése (pénz és erőforrás által), társadalmi tőke építésébe való befektetés (vásárolókat vonz és ellátó láncokat épít), az emberi és szellemi tőkébe való befektetés (készségeket fejleszt, ötleteket generál). Elismeri továbbá a vállalkozói munka különleges szerepét (gyakran mindhárom befektetési formát átfogja), és az Alapító tag számára egy védett jogot biztosít arra, hogy a vállalkozás életében a hatalomra és a vagyonmegosztásra vonatkozó intézkedéseket hozzon.

Mik a FairShares Lab-ek eszközei?

A FairShares Lab-ek számos eszközt kínálnak a tréninghez, tanuláshoz, együttműködéshez, FairShares vállalkozások létrehozásához, megvalósításához:

- ▶ Módszertant és kézikönyvet háttéranyagokkal és gyakorlati irányelvekkel ahhoz, hogyan lehet támogatni és megvalósítani egy FairShares Lab-et.
- ▶ Interaktív együttműködési eszközt, mely a négy érintett csoportot vezeti át az egyes üzleti ötletek véghezvitelének folyamatán, az üzleti koncepció kidolgozásán és az üzlet elindításán
- ▶ Egyéni és kevert (egyéni és csoportos) tréning eszközt üzletfejlesztőknek és azoknak, akik érdeklődnek egy saját FairShares Lab indítása és irányítása iránt.
- ▶ Interaktív e-Learning-et és Platformot (weboldal), melyeken online kurzusok állnak rendelkezésre, melyek kommunikációs és együttműködési eszközöket és médiumokat kínálnak a partnerek és a tanulók, a közösség tagjai számára, valamint a projekthez kapcsolódó anyagokat, információkat osztanak meg.

Résztevő csoportok egy FairShares vállalkozásban

A FairShares modell négy alapvető csoportot fogalmaz meg, akik a vállalkozás sikere érdekében egymással együttműködnek. A négy érintett (résztevő) csoport az alábbi:

Alapítók: emberek/szervezetek, akik elindítják a vállalkozást. Az alapító tagok a vállalkozás létrehozójaként jogosultak a tagságra (azaz aláírói a dokumentumoknak, melyek létrehozzák a szervezetet). Egy FairShares társaságban vagy szövetkezetben az Alapító tagok alapítói részvényekkel rendelkeznek.

Munkavállalók: emberek/szervezetek, akik a javakat/szolgáltatásokat nyújtják a vállalkozásban. A munkavállaló tagok munkaerő-hozzájárulásuk által jogosultak a tagságra. Egy FairShares társaságban vagy szövetkezetben a Munkavállaló tagok munkavállalói részvényekkel rendelkeznek, és jogosultak befektetői részvényekre, amennyiben többlet keletkezik.

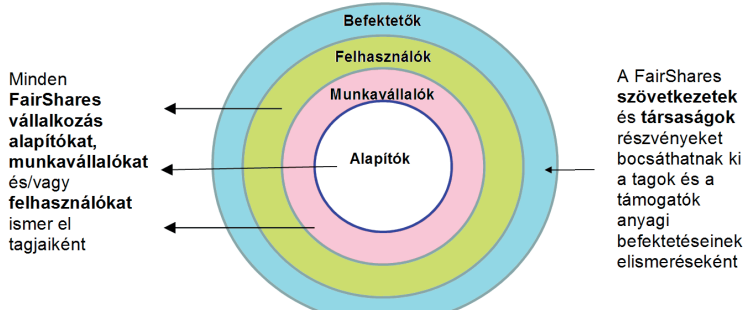
Felhasználók: emberek/szervezetek, akik használják, vagy vásárolják a javakat/árukat és szolgáltatásokat a vállalkozástól. A felhasználó tagok fogyasztóként jogosultak a tagságra. Egy FairShares társaságban vagy szövetkezetben a Felhasználó tagok felhasználói részvényekkel rendelkeznek, és jogosultak befektetői részvényekre amennyiben többlet keletkezik.

Befektetők: emberek/szervezetek, akik a pénzügyi tőkét létrehozzák vagy hozzájárulnak ahhoz. A befektető tagok a pénzügyi tőke létrehozásával vagy az ahhoz való hozzájárulással jogosultak a tagságra. Egy FairShares társaságban vagy szövetkezetben a Befektető tagok befektetői részvényekkel rendelkeznek.

A gyakorlatban a résztvevő csoportokat megjelölő címkék a kontextustól függően változhatnak.

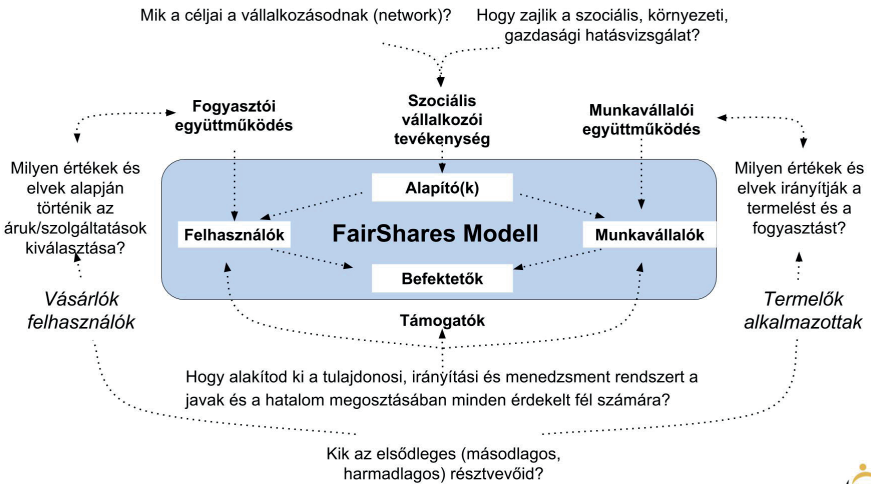
A FairShares modell logikája

Fenntartható szövetkezeti vállalkozások, melyet jogi személyek hoztak létre, szavazati jogot adva az elsődleges résztvevőknek

A FairShares értékek és elvek a vállalkozásokat, szövetkezeteket, egyesületeket, társulásokat szabályozó jogi rendeletek alapján működtetnek.

Rory Ridley-Duff, 2016

BY-NC-SA

Rory Ridley-Duff and FairShares Association, 2017, Creative Commons 4.0

PROJEKTPARTNEREK

Roger Schmidtchen

Sixtistr. 16a D-06217
Merseburg, Németország
+49 3461 441326
rschmidtchen@vsbi-online.de
www.vsbi.eu

Verein zur sozialen und beruflichen Integration e.V. (VSBI)

A VSBI 2005-ben jött létre azzal a céllal, hogy innovatív ötleteket fejlesszen és valósítson meg fogyatékkal élők számára azért, hogy önállóan legyenek képesek élni, dolgozni és teljes mértékben beilleszkedhessenek a társadalomba. A VSBI szolgáltatásokat nyújt számukra a személyes költségvetés kezelésben, illetve személyi asszisztens igénybevételét kínálja. Mindez Merseburgban (Sachsen-Anhalt tartomány, a VSBI székhelye) és Erfurtban (Thüringen) zajlik. Roger Schmidtchen, 1963-ban született, 2005 óta a VSBI elnöke, 35 éve ifjúsági és felnőttképzési tréner, 26 éve menedzsel társadalmi integrációs szolgáltatásokat és jóléti szervezeteket, 2010 óta dolgozik Európai Uniós projekteken a felnőtt- és szakképzés területén.

Stefanie Trzecinski

Oudenarder Str. 16
13347 Berlin, Németország
+49 30 8321 6640
info@kopfhandundfuss.de
www.kopfhandundfuss.de

KOPF, HAND und FUSS gemeinnützige Gesellschaft für Bildung mbH

A KOPF, HAND + FUSS gemeinnützige Gesellschaft für Bildung mbH (KHuF), egy Berlinben működő non-profit szervezet. Stefanie Trzecinski alapította 2010-ben, aki képzett gyógypedagógus. A KHuF aktívan kampányol a mássággal élők társadalmi elfogadásáért és értékeléséért, valamint azért, hogy képesek legyenek tevékenyen részt venni a társadalomban - befogadás. Stefanie Trzecinski a KOPF, HAND + FUSS alapítója, képzett gyógypedagógus (hallássérültek és beszédproblémákkal küzdő emberek területén), többéves menedzseri tapasztalattal a Microsoft-nál, így nemcsak jól megalapozott pedagógusi háttérrel, de elismert IT képességekkel is rendelkezik.

Jumbo Klercq

Boutensgaarde 40 7414WB
Deventer, Hollandia
+31 6 28263998
jumbo.elephant.klercq@gmail.com
www.the-elephant.nl

The Elephant Learning in Diversity B.V.

Az Elephant egy tanácsadó ügynökség, a felnőttképzésben és a társadalomfejlesztésben szerzett stratégiai és innovációs szakértelemmel. Tájékoztatja és támogatja a holland és Hollandián kívüli szervezeteket és önkormányzatokat abban, hogyan használják ki az európai dimenziót az egész életen tartó tanulásban. Alapvető tevékenységünk a szervezetek, vállalkozások és önkormányzatok tájékoztatása az oktatáspolitikáról, változás- és projektmenedzsmentről, tréningek és coaching tartása. Jumbo Klercq, az egész életen át tartó tanulás szakértője, filozófus, szaktanácsadó és képzési vállalkozó. Tulajdonosa az Elephant Learning in Diversity ("az elefánt a sokféleségből tanul") kisvállalkozásnak, mely különböző oktatási projektek fejlesztésével, támogatásával foglalkozik. Megtanulni megérteni, megtanulni megcsinálni, megtanulni helytállni, megtanulni együttműködni.

Sonja Vuković

Lorenza Jagera 6/3
31000 Osijek, Horvátország
+385 31 21 3 556
sonja.slap@gmail.com
www.slap.hr

Udruga za kreativni razvoj „Slap“

A Slap egy fejlesztésorientált társulás, NGO-ként 2000-ben regisztrálták. A Slap célja az öko-szociális gazdasági értékek és gyakorlatok fejlesztése egy horvát szociális vállalkozás vezetőjeként, melynek fő irodája Eszéken, kihelyezett irodája Zágrábban található. A Slap elkötelezett a fenntartható öko-szociális gazdasági modellek létrehozása mellett, leginkább Horvátország Szlavóniai tartományában, míg a zágrábi iroda leginkább érdekképviseleti kérdésekkel foglalkozik, mint például a Szociális Vállalkozásfejlesztési Nemzeti Stratégia létrehozása, a horvát vidékfejlesztési hálózatban alapító szervezetként való részvétel. Sonja Vuković, a Slap elnöke, szociális vállalkozások és szociális fejlesztések szakértője, többéves tapasztalattal oktatási programok előkészítésében és végrehajtásában.

Veronika Pataki

Dollár u. 1.
7677 Orfű, Magyarország
+36 30 6621941
info.zoldaktiv@gmail.com
www.zoldaktiv.hu

Zöld-Aktív Szociális Szövetkezet

A Zöld-Aktív Szociális Szövetkezet 2013-ban jött létre, szociális és öko-turisztikai vállalkozási szövetkezet, mely különösen Baranya megye falusias környezeteiben képviselteti magát. Fő működési területei az ökológiai és falusi turizmus támogatása, szociális programok szervezése. Projektjei elsősorban a szociálisan szegregált, munkanélküli fiatalokat, felnőtteket és a fogyatékkal élőket célozzák. Pataki Veronika szociálpolitikus végzettséggel rendelkezik, 17 évet dolgozott a közszférában, számos foglalkoztatási programot dolgozott ki különböző munkanélküli rétegek számára. Újságíró végzettséggel szintén rendelkezik, több évig dolgozott a helyi sajtónál. Fő elvei a szociális gazdaság, esélyegyenlőség, holisztikus és innovatív gondolkodásmód.

Cliff Southcombe

Mount Pleasant South
Robin Hoods Bay Falconhurst,
Mount Pleasant South
Egyesült Királyság

+44 845 330 8310

info@socialenterprise.co.uk

www.socialenterprisedeurope.co.uk

Social Enterprise International LTD

A több mint 20 éves tapasztalattal bíró Social Enterprise International Ltd. alapítója a szociális vállalkozás mozgalomnak. Támogatja és fejleszti a szociális vállalkozásokat szaktanácsadással, ügyfélorientált tréninggel, innovatív projekteket valósít meg több partnerrel. A Social Enterprise International jelenleg több, mint 40 országban dolgozik és számos szempontból úttörő munkát végez a szociális vállalkozásról való gondolkodás és gyakorlat terjesztésében. Cliff Southcombe, ügyvezető igazgatója és alapítója a Social Enterprise International Ltd.-nek. Egyike a szociális mozgalom alapítóinak, az 1990-es években több mint 30 országban dolgozott a szociális vállalkozások és társadalmi ellenőrzés koncepciójának fejlesztésén. Számos képzési programot vitt véghez szociális vállalkozások menedzserei és NGO-k számára. A FairShares Szövetség egyik alapítója.

Rory Ridley-Duff

Mount Pleasant South
Robin Hoods Bay Falconhurst,
Mount Pleasant South
Egyesült Királyság

+44 845 330 8310

r.ridley-duff@shu.ac.uk.

www.socialenterprisedeurope.co.uk

Social Enterprise International LTD

Rory Ridley-Duff 12 évig dolgozott igazgatóként egy munkavállalói szövetkezetenél mielőtt tudományos karrierjét megkezdte a Sheffield Hallam University-nél a szociális szövetkezeti vállalkozások PhD tanulmányai által. 2003 óta kari tag a formális és informális szervezetek demokratikus kapcsolatainak fejlesztésére fókuszáló kutatással. Érdeklődése elsősorban a munkahelyi demokrácia vállalati irányításra gyakorolt hatására irányul, igazgatósági tagja a Social Enterprise International Ltd. and FairShares Association Ltd.-nek.

Supported by

